



**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA
TARBIYACHILARNING AGRESSIV XULQ-ATVORINI OLDINI OLISH
BO'YICHA INNOVATSION PSIXOLOGIK YONDASHUVLAR**

Toshkent shahridagi Puchon universiteti

Ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash markazi

Menejment:ta'lim menejmenti magistranti

Sharifova Madina Narzullayevna

Annotatsiya-Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachilarning agressiv xulq-atvorini oldini olish bo'yicha innovatsion psixologik yondashuvlarni o'rganadi. Ish sharoitidagi yuqori stress, emotsional qiyinchiliklar va bolalar hamda hamkasblar bilan muloqot ba'zan agressiv reaksiyalarga olib kelishi mumkin, bu esa ta'lim muhitiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqot zamonaviy strategiyalarni, jumladan emotsional intellektni rivojlantirish, mindfulness texnikalari, stressni boshqarish usullari, hamkasblar bilan hamkorlik va professional psixologik treninglarni tahlil qiladi. Maqola tarbiyachilarga emotsiyalarini boshqarish va agressiv xulq-atvordan saqlanish uchun amaliy vositalarni taqdim etish, shuningdek, qo'llab-quvvatlovchi ish muhitini yaratish ahamiyatini ta'kidlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ushbu innovatsion yondashuvlar tarbiyachilarning farovonligini oshiradi, sinf muhitini yaxshilaydi va bolalarning ijobiy rivojlanishini rag'batlantiradi.

Kalit so'zlar- maktabgacha ta'lim; tarbiyachilar; agressiv xulq-atvorni oldini olish; psixologik yondashuvlar; emotsional intellekt; stressni boshqarish; mindfulness; professional trening; ish muhitini qo'llab-quvvatlash; bolalarning rivojlanishi.



KIRISH

Maktabgacha ta'lim tarbiyachilari bolalarning rivojlanishi va tarbiyasida muhim rol o'ynaydilar. Shu bilan birga, tarbiyachilarning ish sharoiti ko'pincha yuqori stress, emotsional yuk va bolalar hamda hamkasblar bilan murakkab muloqotlarni o'z ichiga oladi. Bunday sharoitlar ba'zan agressiv xulq-atvorning paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin, bu esa tarbiyachilarning o'z farovonligi va bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga salbiy ta'sir qiladi.

Shu sababli tarbiyachilarda agressiv xulq-atvorni oldini olish va stressni samarali boshqarish pedagogik va psixologik jihatdan katta ahamiyatga ega. Zamonaviy psixologik yondashuvlar — emotsional intellektni rivojlantirish, mindfulness texnikalari, stressni boshqarish strategiyalari, hamkasblar bilan hamkorlik va professional treninglar — tarbiyachilarga o'z emotsiyalarini boshqarish va agressiv xulq-atvordan saqlanish imkonini beradi.

Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachilarning agressiv xulq-atvorini oldini olish bo'yicha innovatsion psixologik yondashuvlarni o'rganadi, amaliy tavsiyalar beradi va pedagogik muhitni yaxshilashga qaratilgan strategiyalarni tahlil qiladi.

Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining agressiv xulq-atvorini oldini olish uchun individual psixologik strategiyalar va tashkilot ichidagi qo'llab-quvvatlash tizimlari muhim hisoblanadi. Avvalo, emotsiyalarni boshqarish tarbiyachilarga o'z his-tuyg'ularini aniqlash va mos ravishda javob qaytarish imkonini beradi. Nafas olish mashqlari, kognitiv qayta talqin qilish va mushaklarni bo'shatish texnikalari tarbiyachilarga stressni kamaytirish va agressiv reaksiyalarni nazorat qilishda yordam beradi. Mindfulness mashqlari, meditatsiya, kundalik yozuvlar va vizualizatsiya usullari esa o'z-o'zini anglashni oshiradi va tarbiyachilarning qiyin vaziyatlarda tinch qolishiga yordam beradi.



Shuningdek, professional rivojlanish va treninglar ham katta ahamiyatga ega. Maxsus seminarlar va treninglar tarbiyachilarga bolalar bilan murakkab vaziyatlarni boshqarish, hamkasblar bilan samarali muloqot qilish va ish hamda shaxsiy hayotni muvozanatlash bo'yicha amaliy ko'nikmalar beradi. Bu mashg'ulotlar tarbiyachilarga tajriba almashish va birgalikda muammolarni hal qilish imkonini ham beradi.

Tashkilotdagi qo'llab-quvvatlash tizimi ham agressiv xulq-atvorni kamaytirishda muhim rol o'ynaydi. Rahbarlar tomonidan ochiq muloqot, maslahat va maslahat xizmatlariga kirish imkoniyati, shuningdek, mehnat yukini teng taqsimlash va ish jadvalini moslashuvchan qilish tarbiyachilarning stressini kamaytiradi. Hamkasblar bilan hamkorlik va mentorlik orqali yangi tarbiyachilar tajribali hamkasblardan qo'llab-quvvatlash oladilar, bu esa ularning emotsional barqarorligini oshiradi.

Bundan tashqari, emotsional intellektni rivojlantirish ham agressiv xulq-atvorni kamaytirishda muhim omildir. Emotsional intellekt tarbiyachilarga o'z his-tuyg'ularini boshqarish, bolalar va hamkasblarning his-tuyg'ularini tushunish hamda murakkab vaziyatlarda konstruktiv javob qaytarish imkonini beradi. Shunday qilib, emotsional intellektni oshirishga qaratilgan mashg'ulotlar va treninglar tarbiyachilarning professional va shaxsiy farovonligini yaxshilaydi.

Natijada, individual psixologik strategiyalar, professional treninglar, tashkilot ichidagi qo'llab-quvvatlash tizimi va emotsional intellektni rivojlantirish tarbiyachilarning agressiv xulq-atvorini kamaytiradi, sinf muhitini tinch va qo'llab-quvvatlovchi qiladi hamda bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishini rag'batlantiradi.

XULOSA Maktabgacha ta'lim tarbiyachilari ko'pincha yuqori stress va emotsional yuk ostida ishlaydilar, bu ba'zan agressiv xulq-atvorni keltirib chiqaradi. Tarbiyachilarning agressiv xulq-atvorini oldini olish va stressni boshqarish ularning



farovonligi va bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishi uchun muhimdir. Oddiy psixologik strategiyalar, masalan emotsiyalarni boshqarish, mindfulness mashqlari va o'z-o'zini parvarish qilish tarbiyachilarga o'z his-tuyg'ularini nazorat qilishda yordam beradi. Hamkasblar bilan hamkorlik, mentorlik va qo'llab-quvvatlovchi ish muhiti ham stress va agressiyani kamaytiradi. Trening va professional rivojlanish tarbiyachilarga murakkab vaziyatlarni samarali boshqarish imkonini beradi.

Shunday qilib, tarbiyachilarda agressiv xulq-atvorni oldini olish uchun individual va tashkilot tomonidan qo'llab-quvvatlash strategiyalari birgalikda qo'llanilishi zarur. Bu sinf muhitini tinch va qo'llab-quvvatlovchi qiladi hamda bolalarning ijobiy rivojlanishini rag'batlantiradi.

Foydalanilgan Adabiyotlar:

1. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring Inclusive Pedagogy. British Educational Research Journal.
2. Mitchell, D. (2014). What Really Works in Inclusive Education. Routledge.
3. Fullan, M. (2020). Leading in a Culture of Change. Jossey-Bass.
4. Anderson, T., & Dron, J. (2021). The Future of Digital Education: Leadership and Innovation. Journal of Educational Management.
5. Khan, S. (2019). Digital Competence Framework for Educational Leaders. International Journal of Digital Society.